

Tilfælde, hvor Kirken er en selvejende Institution, betale, hvad der mangler, naar Kirkens Midler ikke ere tilstrækkelige til Kirkens Vedligeholdelse... (*Busk*: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning?) ... Efter at det ærede Medlem havde faaet denne Oplysning hos mig og yderligere faaet den stadfæstet ved Henvendelse til min ærede Sidemand, det ærede Medlem for Skive, som ogsaa er Tiendekommissær, rejste det ærede Medlem hjem til sine Sogneboere, men han sagde selvfølgelig ikke, at han havde været hos to moderate Rigsdagsmænd for at søge Oplysninger, nej han sagde: Jeg skal sige jer noget Folk, I ere forkert underrettede, der bliver ikke Bukser af det Skind; jeg sad i Rigsdagen, da der blev forhandlet om denne Lov, jeg er fuldstændig inde i den Ting, og nu skal jeg sige jer, hvorledes det hænger sammen. Det forekommer mig, at det er ikke beskedent, naar det ærede Medlem optræder saaledes, og det er allermindst beskedent, naar han bagefter kommer her i Folketinget og fremstiller Tiendekommissærerne som aldeles uvidende — han slog os jo nemlig alle i Hob. At hans egen Tiendekommissær har været mangelfuldt oplyst og instrueret, er fuldstændig rigtigt, men naar det ærede Medlem ikke en Gang selv vidste Besked, kan det undskyldes, at en Mand, som ikke sidder i Rigsdagen og derfor ikke kender Loven saa nøje, ikke er inde i alle disse Forhold. (Afbrydelse af *Busk*.) Jeg tvivler ikke om, at det ærede Medlem vil svare, men jeg syntes, at det ærede Medlems Oplysninger trængte til det Supplement, som jeg nu har givet.

Hvad selve den foreliggende Sag angaar, har man jo i Dag at tage Standpunkt for eller mod det Ændringsforslag, som er stillet af Socialdemokraterne. Dette Forslag kommer til os under Paaberaabelse af, at det er Venstres gamle Standpunkt, Folketingets gamle Standpunkt, at man, naar der er Tale om Tiendens Afløsning, kun værdsætter den til det 18-dobbelte, for saa vidt den udbetales kontant, eller det 20-dobbelte, for saa vidt den udbetales i Obligationer. Jeg skal dog gøre den Bemærkning, at ganske rigtig har der jo foreligget Forslag herom fra Venstres Side til forskellige Tider i de forløbne Aar, men alle de Forsøg, der fra Venstres eller Folketingets Side ere gjorte paa at tilvejebringe en Tvangsafløsning af Tienden, ere jo aldrig blevne til noget. Folketinget har end ikke nogen Sinde, før vi vedtog Loven af 8de Maj 1894, som jo gaar ud paa at

søge Tienden afløst ved frivillig Overenskomst, taget Standpunkt til denne Sag, det har aldrig ladet Sagen komme til 2den Behandling. At sige, hvad der er Folketingets eller Venstres Standpunkt i den Forstand, er jo derfor noget vanskeligt, idet Folketinget som saadant ikke har taget Standpunkt til de Forslag, der til forskellige Tider have været stillede her i Tinget. Men det ærede Medlem, der er Ordfører for Ændringsforslaget, har jo Ret til at sige, at det Standpunkt, som har fundet Udtryk i Ændringsforslaget, har været hævdet af Venstremænd til de forskellige Tider i de Forslag, der have været oppe. Men det, som for mig har haft sin Hovedinteresse i hele denne Sag, er, at Venstre, hvor mange Forsøg det end har gjort paa at tilvejebringe en Forandring i Tiendeforholdet, har staaet afmægtigt med Hensyn til at gennemføre det Forlangende, at Tienden skulde afløses ved en Tvangsforanstaltning. Derfor var det, at jeg og mine Medforslagsstillere i 1893—94 gjorde et Forsøg paa, om man ikke kunde komme en anden Vej med denne Sag. Vi gik ud fra, at ligesom man ingen Sinde her i Rigsdagen har kunnet tilvejebringe en tvungen Fæsteafløsning, men har maattet lade dette Spørgsmaal ligge Gang efter Gang, det har været taget op, og afvente, at Fæstes Overgang til Selvejendom maatte ordnes ved frivillig Overenskomst — saaledes havde vi her et Fingerpeg, som vi kunde følge med Hensyn til Spørgsmaalet om Tiendes Afløsning. Vilde man have Tienden afløst, maatte Staten yde sin Støtte til, at der kunde indgaas frivillige Overenskomster mellem Tiendetagere og Tiendeydere, saa at Tienden derved kunde slettes af den danske Jord. Dermed er det slaaet fast, at Tienden kan forsvinde. Før man fik Loven af 8de Maj 1894, kunde Tienden jo ikke forsvinde fra Jorden. Adskillige Tiender kunde sælges fra den ene Ejer til den anden, ja Tiendeyderen kunde selv købe Tienden, men Tiendepligten blev ved at hvile paa Jorden, og selve Tienden kunde igen være Genstand for Handel og Vandel, indtil den paa lovlige Maade blev afløst, som nu kan ske efter Lov af 8de Maj 1894. Denne Lov har ikke været efterfulgt af saa mange Tiendeafløsninger, som jeg havde ventet og ønsket, men det maa ikke lades ude af Betragtning, at det jo var blevet moderne fra dette Tings daværende Mindretals og nuværende Flertals Side at fordømme alle de Love, som udkom i Begyndelsen af 90erne. De Herrer søgte paa alle Valgmøder at fremstille denne